

quando crux iam venisse cognos-
scens se errasse percipiet **Vii**. n. ad
Coz. in. Velamē est positiꝫ super
cor eoꝫ. cū āt conuersi fuerint au-
feretur velamē. **Hic p̄t** s̄biungī
exemplā quomodo angelus eleo-
sinam orationē et ieiunū omen-
dat. et quomodo ex hoc thobias
promeruerat q̄ a deo tēptaretur
et tēptatus consolaretur r̄c.

Expliāunt Moralisatioēs sup
librum Thobie. **Incipiunt Moā**
lisatiōnes sup̄r̄ librum Judith.

Capitulum primum // **a**

Tabucho
donosor
rex assiri
orum cū
cōtra ar-
phaxat ē
gem me-
dotum vi-
ctoria op-
tinuisse. eleuatum est cor eius in
supbiā. et omniē terram voluit su-
o impio subiugare. Non suffecit
sibi regnū medorū acquisuisse. qn̄
ymo nuncios suos ad libanū cīcia
am syriam et damascū usq; in ih-
rusalem misit. ut tributa sibi sol-
uerent. et eū in regem recipient p-
nūcios impauit. Et quā oēs uno
animō stradixerūt ei et remiseūt
vacuos nūcios suos et sine honoē
abiecerūt. indignatus ipos p potē-

tiā opprimē et s̄biuzaē voluit **I**de
o holofēnē p̄cipē militie sue cuꝫ
exeratu ifinito cōtra regiōeꝫ occidē-
tis misit et oēs c̄ram sibi s̄biugari
mādauit. Qui mādatis eiꝫ obtē
perās m̄ltas citates et c̄ras confe-
git. m̄ltosq; ipꝫ volūtanē recipiē-
tes in dñm i deditiōnē recepit.
terras que p̄us mandatum nabu-
chodonosor c̄tēpserant p violenti-
ā eius ipio s̄biugauit. **Judith. i.**
et dēmēps // **Mora** **T**usta
p̄nt applicari cōtra ambitosos et
p̄fūptuosos. ille em̄ nabuchodono-
sor q̄ interpretatur sedēs in angu-
stia p̄fūptuosos signat. q̄ sc̄z semp
sollicitudine agustiātur ut ad sta-
tū aliorē p̄moueāt. **Trenoꝫ pri-
mo.** Sedet in agustia dila gētū. i.
ambito. **I**ste em̄ cū cōtra arphaxat
i. contra aliquem magnum facit
aliqd factū notabile. p̄p̄t qd teg-
num medorū. i. aliquā dignitatē
optinet et acq̄rit. non sufficit sibi
q̄ sit rex assiriorum et q̄ officiā
rex medorū. i. nō sufficit sibi digni-
tas quā ab antiquo habuit l̄ quā
de nouo acquisiuit. quinymo sta-
tim ad aliora acceditur. et ad
altas dignitatis officia ambito et
ea usurpare molitur. **Q**d potissi-
fit quando videt aliqd beneficium
vel dignitatē vacare. quia sc̄z
tunc magis solet ad dignitatē hu-
iusmoi aspirare. in. fx. p̄mo **A**do-
nias āt fili⁹ aggith eleuabatur di-
ces. ego regnabo. **Q**uid ergo fit?
Pro certo iste quādo videt electi-
onem instare solet nuncios et p
locutoēs suos mittere. et nūc ad
vnum nūcios ad aliuz discurrere.
multa et magna promittē ut ad
bb v

regnandum super ipsos et ad pre-
laturam vel officium optinenduz
ipsos valeat inclinare dicens cui
absalone illis. **N**eg. xv. **Q**uis
me constitutat iudicem super eum
ut ad me veniant omnes ut iuste
iudicem? **S**ed reuera iusto dei ui-
dicio sepe fit opus ut animo contra
dicant ei et nuncios et prolocuto-
res suos secretos repudiant et co-
tempnusit. et quod in die electionis
ubi eligi forsan existimabat. oes
electioni ipius se opponunt. di-
centes illud. **L**uce. xix. **N**olu9 huc
regnare super nos. **O**8 videns ille
ad holofernem principem militie. i.
ad principum et layorum poten-
tiam se conuertit totaq; per eos tri-
bulatioes excitat contra istos quod
ciuitates et munitiones. i. tempora-
les possessioes istorum impedit et
subuerit. dicens illud. **L**uce. xix.
Illios autem qui noluerunt me reg-
nare super se adducate huc et iter
ficiete. **E**t sic per violentiam ad co-
sentendum in eum ipsos cogit-
ita quod breuiter isti conpelluntur di-
cere illud quod etiam isti dixerunt
desinat obsecro ira tua contra nos
Sequitur. **V**eni nobis pacieus
dominus. et recte seruicio nostro si-
cuit placuerat tibi. **B** **V**el allega quod nabuchodonosor est
tyabulus qui vide ns superasse se
arphaxat. i. principes seculares cum
exercitu suo. i. cum malorum non quo-
rum infinita multitudine. non fu-
sicut sibi nisi in alios non sibi sub-
iectos id est in bonos et religiosos
manos mittat. qui prime nuncios
huius scilicet leues temptationes ad
eos mittens repulsam patitur.

quia scilicet homines statim a pri-
cipio obedire vel subici dyabolo de-
dignatus. ideo sepe fit quod principes
militie sua holofernem qui interpon-
tatur in fieri vitulum sagittatum
id est peccatum luxurie quod iter a
lia virtus optinet principatum. et
quod impinguatos deliciosos vita-
los iuuenes et lasciuos infirmat
contra ipsos dirigit. quo median-
te multos superat. paucos vero quod
in auxilio sancte mulieris vidue
beata virginis ipsum vincant iu-
nit. **V**bi enim alii nunc et alia vi-
ta deficiunt. holofernes. i. luxuri-
a principatur. **V**nde dicitur quod ce-
dit timor holofernis super habi-
tantes terram.

Capitulu secundū

Q **V**m holofernes omnes
terram suo domino subiu-
gasset. a quodam virtu-
te armorum. quodam vo-
luntate cum ymnis et cantibus obui-
antes eosdem in devotione super-
euntur. de vniuersis urbibus viros fortes
sibi in auxiliatores accepit. cum
quorum adiutorio leuius ceteros
superauit. **J**udith. iii.
Q **N**o. **S**ic vere dyabolus quod
dam virtute armorum. i. violenter tempta-
tōnum superat. quodam modo volū-
tarie et quasi ex industria peccates
de quibus dicitur. **J**ob. xxviii. quasi ex in-
dustria recesserūt a deo. sibi subiu-
gat. de oib; orbib; i. de oib; stati-
b; quodam fortes auxiliarios id est
quodam heliarchas l' aliorum petitorum
patronos sibi aggregat. quibus
mediantibus de illis facilius vic-

re fuit auctoritate
et operis factus prae-
dictus. **H**abens
velut dyabolum pampini
et gnomes deos force de-
bet. **T**emperie
et alios naturibus que per
se possunt habere deus va-
tum. **G**eneris factum est quod
est fanta mulier caput habet
et impinguata et ha nibaldo
et portat et supradictum
naturale. **Q**uod
ha regia antea prefec-
tum est qui soli volunt et
cum etiam se nichil ce-
rebus. **C**onspicere mas viri
habet et alio modo pro-
sternit testiculos et solum
quod ipsi vnde viri
et sunt de latrone loqui. et plu-
tus suum credidit. et non e qua
videtur cum superbum teat
fama his poli decepti populi
et solus deus de frumentis vellet
terris. **C** **H**abens polos ap-
planat et cum impum commone-
tum motuante multa fuit deos ac
et reges multo subiecti. et
etiam cum de modo habendo
dant regnos polos et pro-
sunt certe. et sic et effi-
cere suos et tum multum
tempore. **S**icut dicitur
et in aliis. **A**liis et qd ab aliis
et aliis. **M**ultum nullum
et aliis. **N**ec et aliis. **Q**uod vng
et aliis.

torasat. **I**sti qui alios ad peccatum
inducant. dyaboli sunt auxiliatores
quorum ope vincit facilius pecca-
tores. **H**

De hales q nabuchodonosor
precepit holofeni principi mi-
litie sue. q omnes deos terre de-
strueret et demoliret. vt ipse
solus ab alijs natomibus que per
holofenem possent subici deus di-
ceretur. **S**ic tamen factum est q
iudith sancta mulier caput holo-
fernem amputauit. et sic nabuchodo-
nosor potentiam et superbiam
eneruauit. **M**ora **C**

Istud applica contra presumpcio-
nes et inuidos. qui soli volunt dn
et domini excellentes et incliti re-
puari. quapropter totis viab laborant.
q altj dn. i. magni potes-
tos famosi eradicentur. vt solum
ipsi appare inter homines videan-
tur. sicut de saturno legit. q plu-
tonem filium occidit. et hoc quia
videbat eum sapienter et timebat
fame sive posse detrahi proprie-
tate. cū solus deus ab omnibus vellet
et regni. **C** **C** **I**stud posset ap-
plicari contra impium romanorum
qui mediante militia sua deos ter-
re. i. reges mundi subuerterebant.
et nomen eorum de medio submo-
uebant. regnacg ipsorum et pro-
wintias cestnebant. et sic cū effus-
ione sanguinis totum mundum
suo impatio subiugabat. soliqz dn
terre imperatores et domini dic in
toto orbe volebant. a qd ab homi-
nibus videbatur leges et statuta
scribabant. in quibus nullum
detere dici aut esse in orbe regez p-
ter cesarem dicebatur. **Q**uod utiqz

valde absit dum extitit vt reges
in diversis totius mundi prouinci-
eis ex consensu populorum legi
time factos s' a deo institutos so-
la sua autoritate et violentia sub-
muerant. ipsoz regnis et dig-
nitatis spoliarent. sibi totu applicarent. et se solos reges in
orbis vocari iubarent. totumq mis-
erit a principio liberum tributis
et seruitutibus subiugarent dicen-
tes illud qd sequitur infra. ca. v.
Sciat vnuersa terra quoniam na-
buchodonosor deus terre est et p-
ter ipsum aliis non est. Non est
mirum ergo si illud tam violentiū
stare non potuit. quia scz sancta
mulier iudith id est sancta prouide-
ntia occulta vel ecclesia. istius
eudelis principis caput et potentia
amputauit. **D**ignu em fuit q qui
soli dn terre dicitur volebant. ppruz
caput. i. ppiā ipatiaz dignitate
amitterent qua gaudebat. sicut
et nunc patet. q impium ad na-
tionē alia est translatu et nullus
romanus habet impri potestatez
vel principatum **D**ignu enim est
q usurpat aliena iusto dei iudi-
cio pdat sua. Ideo isti citati p̄t ho-
die dici illis qd dictuz atiqz ē ba-
bilo. **P**sa. xlviij. Audi hec delica-
ta habitas i fidetia q dicas i cor
de tuo ego si et p̄t me n̄ ē apli.
n̄ sedelō vidua et sterilitate igno-
rabo. seqz. nem̄ tibi sterilitas et
viduitas

Caplm foreū **A**

Quod deus genitilis se holofeni
rediderent et se poten-
tie eius subiicerent. et

se. uxores. et filios. ciuitates ac
bona suo domino subiugarent. si
bius et exercitu suo euz lāpadib⁹
tubis et tympanis occurserent.
dicitur tamen q̄ nec ista faciētes
poterant ferocitatem sui pectoris
mitigare. quapropter cito post i⁹
nominiabilitatē dicitur p̄isse. **Mora**
¶ Quod scz contra tiran
nos crudelēs allegari potest. quo
tum tāta est superbia q̄ sibi itoz
obsequi⁹ benefic⁹ blandiens de
liniū non possunt. sed ex hoc dete
rius prouocantur. et sepe ad crū
delitatis opa fortius mārdeſcunt
quapropter sepe fit q̄ isti in sua
potentia glo riantes. et desolatio
mibus hō minum non p̄entes iu
sto dei iudicio succumbunt. **B**
¶ Vl̄ dic q̄ iste est dyabol⁹
quia pro certo qui recipiunt ip̄ū
et ei cōsentientes aplaudūt fatui
funt. si sic eius ferocitate; mitiga
re credunt. quia reuera p̄p̄t hoc
ip̄is non p̄et. s̄ contra ipsos in
inferno fortius mārdeſci. **Proub
vi.** N̄elus et furor non p̄et in die
vindice.

¶ Capituluin quartum **¶ 3**

A Voīetes filij israhel po
tentia holofernis timu
erunt valde. ne forte
iherusalē capet. tēplū
deſtruueret. sancta pollueret. ciu
tates eoz frāgeret. uxores et fili
os captiuaret. a ideo ônes se sac
cis operuerunt. ieunij et orati
onibus se humiliauerūt. et ſacdo

tes etiam op̄erti alio et cinere fa
ciacia optulerunt. et fortiter ad
dñ̄ clamauerūt. et p̄occupauerūt ô
nes v̄tices mōtiū et muris circu
dederūt viros suos et p̄parauerūt
ſtrumentū c̄tra obſidioēz pugne.
Sacerdos vō fūmus hēliachim no
mīe per ciuitates circumbat a ad orā
dū et recurrēdū ad dñm oēs vniū
ſahē omōnebat. precepit etiā a
gustas vias inter mōtes. p̄ quos
it er poterat eē in iherusalē austo
dīn. vt nec pateret transit⁹ holo
ferni. Sic ergo finaliter ē q̄ holo
fernes diuīmo munere fuit vīct⁹
et isrl̄ de ſuo crudeli potentia li
teatus. **Judith** nn. et deinceps. **Mora**
¶ Sic vē karissimum modū
loquēdo q̄ nos filij israhel. i. nos
x̄p̄iai q̄ deū p̄ fidē cognostim⁹ et
videm⁹ audim⁹ q̄ holofernes dy
abol⁹ cū exercitu vitōr et tēpta
tionū infinitatē hoīnū n̄ cessa t̄ ſū
iugate. et ſua potētia oīa cōcūtit
et c̄turbat. q̄ ſicut dicit. **Job.** xli
nō ē potestas ſup̄ t̄ram q̄ cōpare
ei. q̄q̄ ſe cōtra nos p̄parat. ideo
valde debemus a facie eius timere
et illi⁹ malitias p̄caue. et hoc ne
forte iherusalē. i. aīaz p̄ pecm̄ capi
at et tēplū deuotois deſtruat. ſcā
nrā. i. ſcāz vitā polluat. ciuitates hoc
ē ciuiū vītates. i. cōcordia nrāz di
tūpat. a uxores et filios. i. ciuitatē
a bona opera a nobis tollat. Et
ideo ad obuiandum malitias ei⁹
quilibet debet occurtere. vertice
montū. i. cōſtitudinē cōtemplatio
mis o occupa. ieunij ſe afflige.
ſaccū et alīcū ſcz penitentie aspe
ritatem induere. a cinere mortis
ſcz memoria ſe asperge. deo p̄ bō

opera sacrificare ad deum per orationem clamare et sacramentum ieiunium contra oblationem et temptationem dyaboli preparare. Sacerdos etiam noster sacerdos dux bonorum et discretus debet per circumspectionem discurrere et omnes potentias anime visitare et per angusta loca sensuum corporalium per que tamen iter per esse ad iherusalem id est ad aiaz capiendam districte custodiare debet sollicitate preimumque ut sic holofernis dyaboli qui scilicet bene dicuntur holofernes. infirmans vitulum saginatum pro eo quod leues carnales pungues et opulentos inficiat possint machinacionibus obuiare. Qui enim taliter contra ipsum se preparaverint nonne ab ipso spuriarunt vicitus erit. Bene ergo dicitur Eccl. i. Filius accedens ad seruitutem dei ista in iustitia et timore et preparare animam tuam ad temptationes. Vel dic quod iherusalē est ecclesia de qua scilicet et filii israel. viri ecclesiastici valde debent timere quod ab holoferne diabolo per vitia destruantur. et ideo iherachim sacerdos. quilibet bonus prelatus debet discurrere. et fideles ad orandum et resistendum pictu lo ad artos passus et transitus ubi ingredi habet hostes. ad vota religionis mandata legis. articulos fidei sacramenta ecclesie quod quidem sunt principales ingressus ecclesie custodiendum et principaliter occupandum monere. nec non ad muros regularis discipline redificandos intendere velint et orationem vacare. motus contemplationis

occupare. frumenta metitorum et vescutum preparare ipsos debet docere. dices illud. pmi Regu. vii. Preparare corda vestra domino et

Capitulū quintūm **A**

Hachior princeps filiorum amon holoferni peteti de filiis israel qui se contra eum preparabant defere. qui nam eent incepit dei israel mirabilia predicare et legem populi israel commendare et inter alia dicere. quod si deus eorum ipso iure decreuerit nonne holofernes nec quicunq; aliis posset contra eos preualere. Indignatus holofernes ipsum ad filios israel duci fecit et eum cum ipsis ex tunc esse voluit a hoc ut eum capti eent filii israel quem deum commendauerat ipse cum eis gladio assiriorum verberaret. ut sic nullum aliud esse deum terre quam nabuchodonosor expiretur. Dicitur ergo a chior in betulia. sed occurribus balistarns de israel ipsum ducere usque ad ciuitatem non potuerunt. quazpter ipsum ad arbores ligantes et recedentes ab exercitu dimiserunt. quem tandem filii israel soluentes et in ciuitatem suam ducentes oia que contigerant a die eum. Judith. v. a. vi. Unde post flet et orores ciuitate saluata ipsachior circumcidetur. et in suum consortium recuperatur sicut dicit misericordia. Mora. Ista possunt applicari ad quilibet secundum christi nomine crucifixum sic ad andream et petrum Achior em

interpretatur frates meus mōta
nus. signans illos scz qui fratres
p caritate fuerunt. et mōtanī p
mētis sblūmitatē et cōteplationez
vī p vite eminētiā dīa possūt. **Cō**
stat ergo q̄ quia isti coram holo
ferne p̄ncipē i. coram nērone vel
ēga alio s̄tyrānos potētiā dei isel
scz xp̄i p̄dicabāt et hoc ipsi⁹ om̄e
dabāt. factū est q̄ p̄ eos i bethu
liā que interpretatur dom⁹ pturā
ens dñm. i. padysū q̄ nob̄ dñm p
turūt et misit morte iteruēmen
te sunt missi. et p̄ istos ad arbore
scz ad cruce fuerūt ligati. & in cru
ce morte dāpnati. et a cruce p̄ fili
os isel. i. p angelos quātū ad aiaz
sunt soluti et i bethuliā. i. in padys
sum deducti et a carne sua. i. a cor
pore cruciati p morte i ipsoz ista
bēltariū. i. in ipsoz āgeloz cōsortiū
sunt assūpti. ipse vēto holofernes.
. i. t̄yram finalē morte turpissima
sunt cōfūpti. **Luce. xix.** Ascendit i
actorem si comorūt ut videret ih
sum.

Capituluz sextū.

Holofernes volēs cape
ciuitatē bethulie. et a
lias ciuitates. et filios
israel subiugaē. p̄mo
studuit fōtes & aquas eis auferre
et ideo cōductū p quem aqua flue
bat in ciuitatē cōfegit. fōtesq; q̄
arca ciuitatē erant custodirā fecit
et sic p̄lm ciuitatis horrēdo sitis
ardore cōfecit. **Judith. vii.** Vnde
etīa sicut m̄ta ca. xi. dicit sanguini

nē pecorū suorū bibē p̄ponebant.
et ad oleū et frumentū q̄s oſecratū
fuerat deo oſerphas et iuſtiam
manus suas volebāt extēdere. q̄
tamē ctingē non debebāt. **I**
Ora. **S**ic vere dīo q̄ holo
fernes dyabol⁹ qui cōtinue cītaz
ecclīe vel anime p tēptationes obli
det. ſūme ſtudet aquā gratiē et de
uoſomis ſubtrahē et fōte lactum
rū et cōpunctōis. nec nō fōte mi
ſencordie et cōpassionis ſiccari.
quo facto ſtatim ſitis et ardor ma
lon deſide noz scz auaritie et car
nalis cōcupiſcētie in illa ciuitate ſ
urgit. que habitatoz ei⁹ afficit
et affligit. **E**t inde ē q̄ iā ūnes ad
ſitimi auaritie tēperadū ſāguinem
pecor. i. t̄pale ſubſtātiā ſimplici⁹
vī ſubditoz ſuorū bibunt. et rapi
nis et exactōibz illū ſugūt. **N**ō
potiſſime patet de illis q̄ in mūdo
habēt iuridīa potestate. qui ſili
cet ſanguinē alienū. i. vitā et ſub
ſtātiā t̄pale bibē delectant. **Vnde**
dicit **Rū. xxm.** Non accubabit
leo donec deuoret predā et ocaſo
rū ſanguinē bibat. **I**ſtis etīa nō
ſufficit ſanguinē pecor. ſubditoz
ſuorū bibē. quīnymo ad oleū et
frumentū dño oſecratū. i. ad bō ee
eclēſiaſtīca dño dedicata manū mit
tere et ipſa fraudulēt et violen
ter ab ipſis eclēſiaſtīcī ſubtrahē
vel auferre ſtudent. ſicut ad littē
ram de malis p̄ncipibz et malis
iudicibz. de malis prelatibz et offi
cialibz de mal balius et licitoribz
patet q̄ oēs ſanguinē ſubditoz bi
būt. et qn̄ possunt bō deo et eius
ſervitoribz de dicata que ip̄s n̄ li
cet tāgē deuorāt et ſumūt. **Vn**

sequitur ista. xii. caplo. Quodni
am hoc facit certum est qd in p
ditione dampnabitur

Capitulū septimū

¶ 2

Olens iudith placere
principi holofermi. pri
mo oratione se dedit
allicio se induit. et cinc
em super caput suū posuit. et ora
treum intravit. Tandem surgens
de loco quo corā dñi pstrata iacu
erat. vestimenta viduitatis ex uit
corp⁹ suū lauit. mocco optimo se
vixit. etines capit⁹ sui distractia
uit et iocunditatis vestib⁹ se vesti
uit. mitram capiti suo imposuit et
scandala pedibus circuinxit. as
supstq de xtraliola inaures anu
los et lilia. et ornamentis omni
bus se pauit. Ista ergo sic orna
ta a principe concupiscitur. et i ta
bernaculo eius introductur. et a
cunctis seruis ipsius honoratur.
Judith. ix. et. x. ¶ **M**ora ¶
Si vis dic i lono qd iudith q iterp
tatur glorificas signat animā tri
stianā que deū gloriae tenetur
Ergo si illa vult placere principi
nostro rasto ipsa dēt intrāe ora
torium secreta meditatiōis. acci
pere alicū. et aspergulat⁹ pemten
tie et mactatiois. emittere ad de
um vocē et gemitū orōis. Tādem
debet de terra. et de tervenis p affe
ctionem celestium surgere. vesti
menta viduitatis. et conuersatiōes
peccati seu veterez hoīem exuc
per lacrimosā conpunctionem se

lauare et etines capit⁹. et affect⁹
et cogitatus cordis per confessio
nem pectinæ et expādē et discr
mina. mocco. et odoē deuotōnis se
vngere. vestibus iocundat⁹. et con
uersatiōe honesta se induē. mitra
alte et eleuata contemplatiōis capi
ti. et cordi suo dēt iponere. sādalia
dūimi timoris pedibus affectōnū
fiūrum apponere. et dex traliola
bonor⁹ operū suis brachij appli
care. Debet etiā accipere maures
que aures ornāt. et virtutē patien
tie qua scz patiēt audiat. anulos
qui faciliter voluūt. et stutē obedi
entie. lilia que colorē cādīdūm for
tiuntur. et candore castitatis et con
tinentie. Hjs igitur si anima sic
ornata fuerit proculdubio princi
pi militie nostre cristo mirabilē
cōplacebit. et usq ad tabernacu
lum eius scz ad pabysum veniet
a eterne quietis cubiculum subim
trabit. Vñ i psalmo. Audi filia et
vide et ichna aurem tuā et obliui
scere populu tuū ac. Dicit etiā cri
sto de aia beata. Astitit regia a dex
tris tuis i vestitu deaurato circū
data varietate. Ipi vo aie s̄bōtē
illō imediate positū ¶ **B** ¶ **V**
si vis dic q holofernes quē iudith
volens occidē talit ut pmissū ē se
ōuit ē dyabol⁹. quem p certo ui
dith. et scā aia vñ scā ecclā spūalē
vincit et supat quando pdictis or
namētis et vestibus se ad ornat⁹.
¶ **V**l dic q iudith ē btā vgo q pro
certo principe militie suplon seu re
xplor⁹ scz dyaboluz qui pplm isca
beliticū. pplm fidelū tēptatioib⁹
oppugnat. aquam deuotōnis ip
sis subtrahit. et cītatem ecclesie

capere et destruere temptat. destruxit et superauit. et ei⁹ potentiam enetuauit. et dei⁹ populū de ipsi⁹ māibus liberauit. Ipsi⁹ etiam hunc cotidie superat. et deuotos suos ab ipso liberat et defēdit. **Vñ** p̄p̄te de ipsa dicitur in fea. **xm.** **Vna** mulier hebreæ fecit confusio nem in domo nabuchodonosor.

Capitulū octauum. **Vñ.**

Quod holofernes p̄nceps milicie regis assyrior̄ esset in obliōe bethu lie. factus est q̄ quedā mulier iudith nōine varns appa rata se ad suu⁹ conspectum presē tauit. qui statim specie et pulchritudine sua raptus in concupisen tiam eius exarsit. et ipsius coneu bitum exquisiuit. Ille ergo m̄lto vino inebriat⁹ et sopus⁹ cubicu lū inteat. sed mulier illa videns il lum ebrium et sopus⁹ euaginato ipsius holofernis gladio caput ip sius amputauit. et caput ancille sue tradidit. et euoluto corpore cano p̄u⁹ eius abstulit et recessit. mane at facto cū cubiculariu⁹ suis ipsū mortuū reperisset in solo. et caput a corpore videret abesse. incepit dicere et clamare. Ecce i quic holofernes iacet in terra et caput eius non est in eo. Quo aucto ex exercitu⁹ suis dilabitur. et p̄cientes arma relictis copys fugere copelluntur. Hostes vero sui a ciuitate exentes. et ipsos viri liter persequentes. tentoria et su p̄leccilia omnia depredātur. et

de diuitiis fugitiui exercitus uni uersaliter locupletantur. et cui⁹ se stis et cōuiuns iocundāt. **Judith.** **xv.** et deinceps. **II. Mōra.** **H**olofernes iste potest signac mūdi et ecclesiæ p̄ncipes et rectores in gloria exercit⁹ et subditor̄ mē titudine gloriātes. **Ista** at iudith potest malā et ornātam mulierem et peccatū luxurie designac. quā p̄culdubio ista est veritas q̄ p̄ncipes nostre militie cristiane tam seculac̄ q̄ ecclesiastici multo vi no et potu⁹ delitac̄q; et vitis hodiē fūt imbat⁹ per negligentiam et sompnolētiā. malarūq; mulierū pulchritudine decepti et allecti cā mis acubitus apprehendūt. ita q̄ habē secū in suis cubiculis mulie res huiusmodi delectāt. Ideo iste fūt que caput. et capitale suu⁹ et tē poralē substatia eis tollūt. et ipsos p̄stratos et paupes in suo sanguine. luxuria voluptatis dissimilato⁹ deserūt. et caput suu⁹. et capita le et diuitias secum tollunt. Non curant enim mulieres de luxurio so postq; caput suu⁹ habere possunt. quia statim cū diuitias exhauste de ipsi⁹ amplius non curantes ī. eridunt. **Vnde** **Judicū.** **xvi.** **Basis** crīmibus sampsonis cepit dalo a eum a bicere. Sic ergo fit q̄ p̄sca cipe vel p̄relato carnaliter per luxuriā mortuo vel oppresso. exercitus eius id est subitorum plūs p̄ diversa vitia de bellatur. a propter delectum correctionis virtutū et motū vītas dissipatur. Facile ē em⁹ q̄ subdit⁹ deuict⁹. et totā hosti bus suis. et demōbus et temptationib⁹ succubant et vītatem

et castam admittant. quando prim
apem prelatum et superiorē a mu
lieribus captum et per luxuriam
infamem et spiritualiter mortuum
esse vident. Zarharie decimo ter
co. Peracte pastorem et disper
gentur oves gregis. //

B // **¶** Vel si vis dic q̄ ista
deceptrix mulier malos p̄incipuz
consiliatores et adulatores desig
nat. qui scilicet cum specie ami
cūtis ipsis magnatibus adulantur
et tanta sciunt dicere et facere q̄
vslq ad cubiculum. vslq ad secre
ta consilia admittuntur. **V**bi cuz
se introductos videant et se i amo
re ipsorum bene raptos cognoue
unt. et eos bene cibos et dormie
tos. ignaros et negligentes inue
nerint. statim ad auferendū eis
caput io est debitam intentionē
et conscientiam conuertuntur. in
quantum scilicet ipsorum malo
filio mediante. et eoru m adulati
one falsa suffragante viē et consi
lia reperiuntur. quibus isti prin
cipes et domini ad exactiones et
rapinas contra deum et iusticiam
constantur. inquantū capite con
scientie perdito in sanguine crude
litatis voluntarii. et in terra.
terrenorum amore iacent totali
ter et versantur. Et inde sit q̄ ex
erctus subditorū dilabitur et
grauatur. **V**nde de talibus malis
consiliariis et adulatoribus pot
dic illud quod de ysboseth dicit
secundo Regum quarto. q̄ duo la
trones ingressi inueniunt eum
dormientem super lectum in oclā
ui et interficiens eum sublato
capite abierunt. **D**uo enim latro

nes fuit illa duob̄ genera persona
rum stilicet mali consiliarii seu de
tractores et adulatores. qui pro
eo latrones dicuntur. quia princi
pibus caput id est conscientiam
et rectā intentionē q̄ ē caput vñtil
alii vero famam et temporalem
substantiam furantur.

// **C** // **¶** Vel
die q̄ ista mulier signat falsos a
micos. qui omnino student diui
tum amicías et familiaritatis
trahere ad hoc vt possint capita. i.
capitale et diuitias eorum subtra
here et lucrum temporale inde ac
cipere et acquitare. **Q**uod cum fe
cerint et ipsos mortuos paupēs
et depressoſ viderint. statim so
lent eos dimittere et de ipsis apli
us non curare. sufficit enim eis
q̄ possint caput talium secum fer
re. Ecclesiastici decimo tertio. Si
nichil habueris de relinquer te et
si habes coniunct te cum.

// **D** // **¶** **V**l
dic q̄ ista mulier signat avaritū
am̄ symoniam seu carnalem affe
ctionem. que reuera multis
moderis principibus taliter ho
diē dominantur. nētiō multos ta
liter infatuant. q̄ caput recte
intentionis et debite conscientiz
ipsis subtrahunt seu furantur.
Quod patet de multis qui in
proprio sanguine volutati. id
est in proprio amore consanguine
orum suorum implicati sunt:
q̄ iam in terra. id est in terre
norum amore iacere et de cele
stibus nichil curare penitus com
probantur. Et hoc est quod hic
dicitur. Ecce holoferes nunc

iacet in terra et caput eius non est in eo Ideo reprehenduntur tales Iosue. vij. cui in persona prelati dicitur. Surge cur iaces pñ in terra Moralisatione allegorica et mystica quam ponunt doctores et glossae secundum quam per iudicium intelligitur ecclesia. per habuc hodonosor diabolus. per holofernem antichristus intelligitur. omittit gratia breuitatis. Dyabolus enim principem exercitat reprobos scilicet ait ipse mittet. cui se mundus per se sponte perit coacte subiciet. quem tamen sancta mulier ecclesia in fide perseverando finaliter vincet. pma Johis. v. Vic est enim Victoria quae vincat mundum. fides nostra.

Expliunt Moralisationes super librum Ihesus. Incipiunt Moralisationes super librum Iudith.

Capitulum primum.

¶ 2.

Huic eius rex qui regnabat ab idia usque ad ethiopias super terram et viginti septem provincias circa anno regni sui fecit grande

viniuum principibus et pueris suis planum medorum et ieiuniorum et perfectis pueris in longo tempore et hoc in illa domo mirabilis de qua legit in historia alexandri. et colupne erat argentea. tectum sicut firmamentum gemmis lucentibus ad instar stellarum et signorum distinctum. Septem autem diebus paratus est coniugium vestibulo orti et nemoris quod regio cultu et manu erat ornatum. Canticum autem ex utraque parte tentoria mira varietate ostenta. et in pavimento lecti auro et dicit comestor. Vineam habebat mirabilem ortus eius. vites erant argenteae. palmitae aureae. botti diversarum gemmarum varietate distincti. Populum autem vniuersum quem iudeus est in suis ad coniugium mutauit Wester. ¶ **Mora** Issuerus ille qui incepit beatitudinem atrium portum signat christum. qui est rex magnus super omnes deos. et qui est beatitudine ad glorificandum. atrium ad recipiendum. ostium ad nos in paradisum introducendum. Johanna. x. Ego sum ostium. Iste ergo tertio anno regni sui. in tercio tempore mundi scilicet in tempore gratiae. cunctis suis fidelibus in orbe regio ecclesie sancte matris mirabile coniugium preparauit. in quo scilicet corporum proprium comedendum dedit. et in quo saginam suum loco vini effudit. Luce. xxii. Homo quidam fecit cenam magnam et contumuit multos. Coniugium dicit et conquisitum est simul. et viuo viuimus. quia ibi simul viuimus. Et sic proprie fidem ecclesie designat. ubi et in qua diversae nationes et populi similiter viuimus comprobantur. Et quia nobilitate coniugium facit hospitium seu dominum conditio. loci dispositio. abutum